भारद्वाजः प्रतापवान् । प्रत्यपादयदाग्नेयमस्त्रमस्त्रविदां वरः । अग्नेस्तु जातः स मुनिस्ततो भरतसत्तम ! । भारद्वाजं तदाग्नेयं महास्त्रं प्रत्यपादयत्" भा० आ० १३०अ० । (डाँडकाक) २दण्डकाके पुंस्त्री० स्त्रियां ङीष् मेदि० ३वृश्चिके राजनि० । चतुःशतधनुः परिमिते ४जलाशये "शतेन धनुर्भिः पुष्करिणी त्रिभिः दीर्घिका चतुर्भिर्द्रोणः" जला०त० । द्रुण—क द्रु—न किद्वा । ५मेघनायकभेदे तदानयनादि ज्यो० त० यथा "त्रियुते शाकवर्षे तु चतुर्भिः शेषिते क्रमात् । आवर्तं विद्धि संवर्तं पुष्करं द्रोणमम्बुदम् । आवर्त्तो निर्जलो मेघः संवर्तश्चरणोदकः । पुष्करो दुष्करजलो द्रोणः शस्यप्रपूरकः" । "कोऽयमेवंविधे काले कालपाशस्थिते मयि । अनावृष्टिहते शस्ये द्रोणमेघ इवोत्थितः" मृच्छ० "केयमभ्युद्यते शस्त्रे मृत्युवक्त्रगते मयि । अनावृष्टिहते शस्ये द्रोणवृष्टिरिवागता" मृच्छ० (घलघचिया) ६पुष्पप्रधाने वृक्षे । "ब्रह्मविष्णुशिवादीनां द्रोणपुष्पं सदा प्रियम्" दुगार्च्चाप्रयोगः । ७आढके पु०न०८आढकचतुष्टये च (१२ सेर) "द्रोणस्तु खार्य्याः खलु षोडशांशः" लीला० उक्ते ९खार्य्याः षोड़शभागे । आढकशब्दे ६५६पृ०दृश्यम् । "धान्यद्रोणस्तु मासिकः" मनुः "दशद्रोणा भवेत् खारी कुम्भोऽपि द्रोणविंशतिः" १०उक्तमाने "अष्टमुष्टिर्भवेत् कुञ्चिः कुञ्चयोऽष्टौ तु पुष्कलम् । पुष्कलानि च चत्वारि आढकः परिकीर्तितः । चतुराढको भवेत् द्रोण इत्येतन्मानलक्षणम्" कल्पतरौ द्वादशप्रसृतिभिः कुड़वस्तच्चतुर्गुणोत्तरप्रस्थाढकद्रोण इत्युक्तं कुडवचतुर्गुणादष्टाचत्वारिंशत्प्रसृतिभिः प्रस्थस्तच्चतुर्गुणाद्द्विनवत्यधिकशतेन प्रसृतिभिराढकः । तच्चतुर्गुणादष्टषष्ट्यधिकसप्तशतप्रसृतिभिर्द्रोणः" प्रा०त०रघु० । गोपथब्राह्मणञ्च "द्वात्रिंशत् पलिकं प्रस्थमुक्तं स्वयमथर्वणा । आढकस्तु चतुःप्रस्थश्चतुर्भिर्द्रोण आढकैः" एषां कार्यविशेषे परिमाणभेदाव्यवस्थाप्याः । मानार्थे अयमर्द्धर्चादिः । ११द्रुमे वृक्षमात्रे । द्रोणस्य गोत्रापत्यम् वा-फक् पक्षे इञ् । द्रौणायन द्रौणि तदपत्ये "अनादिरिह द्रोणः अश्वत्थाम्न्यनन्तरे तूपचारात्" सि० कौ०एतच्च पाणिनेर्द्रोणात् प्राचीनत्वस्थापनायोक्तं वस्तुतः कुर्वादि वृष्ण्यन्धकादीनां बहूलां पा० सूत्रे कीर्तनात् ततोऽर्वाचीनत्वं पाणिनेर्व्यक्तं प्रतिभाति सर्वत्रानादित्वकल्पने मानाभावात् इत्यवधारितं सरलाख्यव्याख्यानोपक्रमेऽस्माभिः "द्रौण्यस्त्रविप्लुष्टमिदं यदङ्गम" भाग० । कुशद्वीपस्थे १२वर्षपर्वतभेदे "चतुर्थः पर्वतो द्रोणो यत्रौषध्यो महागिरौ । विशल्यकरणी चैव मृतसञ्जीवनी तथा" मत्स्यपु० १२१अ० स्वार्थे क । द्रोणक तत्रार्थे ।

द्रोणकलश पुं० द्रोण इव कलशः । द्रुममये यज्ञपात्रभेदे "आहवनीयं गच्छन्त्यादाय ग्रावद्रोणकलशसोमपात्राणि" कात्या०श्रौ० ८।७।५। पञ्चग्रावाणोऽभिषवार्थाः ते च पूर्वमभिषवणे स्थापिता अपि वचनात्तत आनीयन्ते संस्कारार्थं द्रोणकलशः द्रुममयः कलशाकारोवैकङ्कतः यस्योपरिधाराग्रहा गृह्यन्ते" कर्कः । यज्ञपात्रभेदे "स्रुचश्च मे चमसाश्च च मे वायव्यानि च मे द्रोणकलशश्च मे" यजु०१८।२१।

द्रोणकाक पुंस्त्री० कर्म० । (दाँडकाक) ख्याते दण्डकाके काकभेदे अमरः । [गवि अमरः ।

द्रोणक्षीरा स्त्री द्रोणमितं क्षीरमस्याः । द्रोणमितदुग्धवत्यां

द्रोणगन्धिका स्त्री द्रोणस्य तन्नामपुष्पस्य गन्ध इव गन्धो यस्याः कप् अत इत्त्वम् । रास्नायां जटा० । [शब्दच० ।

द्रोणघा स्त्री द्रोणदुघा+पृषो० । द्रोणमितदुग्धवत्यां गवि

द्रोणचित् पु० यज्ञिये अग्निभेदे "एतया विकृत्यान्यां चितिं चिन्वन्ति द्रोणचिद्रथचक्रचित्कङ्कचित्प्रउगचिदुभयतः समुह्य पुरीषः" कात्या०श्रौ०१६।५।९। "एते अग्निविशेषाः" कर्कः "तं हैके एतया विकृत्याभिमन्त्र्यान्यां चितिं चिन्वन्ति द्रोणचितं वा रथचक्रचितं वा कङ्कचितं वा प्रउगचितं वा" शत०ब्रा० ६।७।२।८

द्रोणदुग्धा स्त्री द्रोणमितं दुग्धं यस्याः । द्रोणमितक्षीरायां द्रोणदुघायां गवि हेमच० । [णमितदुग्धायां गवि अमरः ।

द्रोणदुघा स्त्री द्रोणमितं दोग्धि दुह—कः घश्चान्तादेशः । द्रो-

द्रोणपदी स्त्री द्रोण इव पादोऽस्याः कुम्भपद्या० ङीषि पादोऽन्त्यलोपे पद्भावः । द्रोणतुल्यपादयुक्तायां स्त्रियाम् ।

द्रोणपर्णी स्त्री द्रोणस्य वृक्षभेदस्य पर्णमिव पर्णमस्याः जातित्वात् ङीष् । भूमिकदल्याम् शब्दार्थ० ।

द्रोणपुष्पी स्त्री द्रोणस्य पुष्पमिव पुष्पमस्याः जातित्वात् ङीष् । (गुमक) इति ख्याते १क्षुपभेदे "द्रोणपुष्पी गुरुः स्वादू रूक्षोष्णा वातपित्तकृत् । स क्षारलवणा स्वादुपाका कट्वी च भेदिनी । कफायकामलाशोथतमकश्वासजन्तुजित्" भावप्र० । २द्रोणवृक्षे रत्नमाला । "द्रोणपुष्पीदलं स्वादु रूक्षं गुरु च पित्तकृत् । भेदकं कामलाशोथमेहपूयहरं कटु" वैद्यकम् ।